

Національний університет «Острозька академія»

Програма

фахового вступного випробування

ступеня магістра спеціальності 061 Журналістика

Програма фахового випробування для вступників на навчання для здобуття ступеня магістра зі спеціальності 061Журналістика. - Укладачі: проф. Супрун Л.В., проф.Глотов О.Л.– Острог: НаУОА, 2016.

Програма схвалена і рекомендована до друку кафедрою журналістики (протокол №7 від 22.02.2016 р.).

Програма розглянута та схвалена на засіданні Приймальної комісії НаУОА (Протокол № 2 від 29 лютого 2016 р.)

Відповідальний секретар
приймальної комісії

Г.С.Пастушок

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

У програмі відображено два блоки питань. Перший блок охоплює найважливіші питання з курсу “Теорія масової комунікації”, другий - “Основи журналістської творчості”.

Вимоги до знань студента:

- 1. ґрунтовних знань** з основних журналістикознавчих курсів (знання теоретичного матеріалу, вміння підкріпити їх прикладами);
- 2. виявлення обізнаності** з проблемами розвитку масової комунікації на сучасному етапі, основними технологіями та методиками досліджень у галузі журналістики;
- 3. виявлення знань** про види журналістської діяльності і формування інформаційної політики, форми реалізації інформаційної політики, про основи журналістської етики, правовий статус журналіста і правову компетентність журналіста, авторське право у журналістиці, професійні організації журналістів, про основні етапи розвитку української журналістики, роль періодичних видань у політичному і духовному житті нації;
- 4. розуміння** особливостей становлення і розвитку журналістики у світі;
- 5. виявлення знань** про сучасну жанрову систему ЗМІ, форми наукової комунікації у журналістикознавстві й едитології, актуальні аспекти редагування, про основні принципи інформаційної діяльності, інформаційно-статистичні методи аналізу, методи одержання прогностичної інформації;
- 6. вміння обирати** адекватну технологію залежно від визначеної мети, проводити дослідження в галузі журналістики, вести наукові пошуки в галузі журналістикознавства, використовуючи найрізноманітніші методи наукового дослідження: відбирати, систематизувати та інтерпретувати фактичний матеріал;
- 7. вміння** самостійно розв’язувати наукові проблеми журналістикознавства на базі світового досвіду, широко використовувати в роботі новітній журналістський інструментарій;
- 8. характеризувати** основні етапи розвитку української та світової журналістики; давати об’єктивну оцінку найвагомішим друкованим органам та редакторській і видавничій діяльності найвідоміших українських і світових діячів; характеризувати функції, структуру різних типів видань, робити жанрову диференціацію матеріалу; визначати чинники, що складають ефективність виступів ЗМІ;
- 9. вміння** редагувати авторські оригінали та застосовувати різні методи редагування; здійснювати правку-вичитку, правку-скорочення, правку-обробку та правку-переробку; виконувати коректуру журналістських матеріалів.

ЗМІСТ ФАХОВИХ ВИПРОБУВАНЬ

Блок 1. Теорія масової комунікації

1. Визначення масової комунікації.
2. Історія розвитку науки про масову комунікацію. Міжнародна й вітчизняна наукова думка про масову комунікацію.
3. Роль держави в розвитку масовокомунікаційних процесів.
4. Комунікативна мета та соціальна ситуація як чинники спілкування.
5. Поняття мас у системі теоричних концептів масовоінформаційної діяльності. Маси і соціальні групи. Види мас.
6. Комуніканти як фактор масового спілкування. Типи комунікантів у масовій комунікації.
7. Правові засади використання засобів масової комунікації в Україні.
8. Функції засобів масової інформації (функція інформування, функція вираження і формування громадської думки, пропагандистська функція, агітаційно-організаторська функція, просвітницькопедагогічна функція, інтегруюча функція, функція спілкування, естетична функція) у комунікативному процесі.
9. Класифікація теорій масових комунікацій.
10. Психоаналітична теорія.
11. Теорія атрибуції.
12. Теорія когнітивного дисонансу.
13. Теорія розриву у знаннях.
14. Соціальне навчання.
15. Теорія фреймінгу.
16. Теорія праймінгу.
17. Медіативна теорія смислу.
18. Теорія використання і задоволення.
19. Лінійні моделі.
20. Теорія чотирьох функцій.
21. Модель воротаря.
22. Чотири теорії преси.
23. Домінантна парадигма.
24. Теорія дифузії інновацій.
25. Діяльність преси у системі засобів масової комунікації.
26. Проблема етичної відповідальності у роботі засобів масової комунікації.
27. Роль засобів масової комунікації у процесі забезпечення стабільності суспільства.
28. Спілкування як елемент масовокомунікаційної діяльності.
29. Суспільна (громадська) думка як форма масової свідомості.
30. Масовий вплив та його різновиди.
31. Визначення терміна «маса».
32. Психологічний механізм масифікації.
33. Етапи формування маси.
34. Маси і соціальні групи. Види мас.
35. Ознаки маси.

36. Зібрана публіка.
37. Роль настроїв у формуванні маси.
38. Методи досліджень масової комунікації.
39. Використання новітніх комп'ютерних технологій у системі засобів масової комунікації.
40. Глобалізація та системи ЗМК.

Блок 2. Основи журналістської творчості

1. Визначення жанру. Жанрові особливості сучасної журналістики.
2. Художньо-публіцистичні жанри: особливості композиції, стилю, мови.
3. Художня публіцистика, її місце в інформаційному просторі України. Функціональне призначення художньої публіцистики на сучасному етапі становлення нових стандартів журналістики.
4. Публіцистика як вид творчості. Особливості інтерпретації інформації в журналістиці та літературі.
5. Специфіка організації періодичного видання публіцистичного характеру.
6. Рубрики та особливості їх наповнення.
7. Літературні відгуки, рецензії, коментарі, огляди.
8. Публіцистичний образ: форми вияву та змісту. Специфіка образу в журналістському тексті.
9. Класифікація художньо-публіцистичних жанрів: теоретичний дискурс.
10. Нарис як жанр. Історіографія жанру.
11. Факт і домисел у нарисі.
12. Замальовка. Особливості жанру.
13. «Фізіологічний» нарис. Зародження та розвиток жанру.
14. Портретний нарис: визначення жанру, особливості зображення характерів.
15. Сюжет і композиція у портретному нарисі. Композиційні прийоми.
16. Види портретних нарисів.
17. Методи аналізу внутрішнього світу героя.
18. Проблемно-тематичний діапазон сучасної української нарисової публіцистики.
19. Проблемний нарис: тематика, композиція, способи аргументації.
20. Конфлікт та способи його відображення в проблемному нарисі.
21. Особливості організації літературного видання: зміст, оформлення, добір матеріалів.
22. Подорожній нарис. Специфіка жанру.
23. Історія жанру «подорожній нарис».
24. Есе. Історія жанру.
25. Специфіка жанру есе.
26. Специфіка розкриття фактів й художній домисел в есе.
27. Художня деталь в публіцистичному тексті. Особливості використання.
28. Сатира як спосіб відображення дійсності.
29. Сатира та гумор: спільне та відмінне.
30. Історія сатири.
31. Сатиричні жанри публіцистики: специфіка відображення дійсності.

32. Прийоми сатиричної трансформації.
33. Фейлетон. Історія виникнення жанру.
34. Специфіка жанру «фейлетон».
35. Види фейлетону.
36. Фейлетон: історіографія та сучасність.
37. Памфлет: походження і розвиток жанру. Мовностилістичні особливості.
38. Види памфлету.
39. Памфлет: історіографія та сучасність.
40. Жанрові форми гумору.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

“Теорія масової комунікації”

1. Брайант, Дженнингз, Томпсон, Сузан. Основы воздействия СМИ.— М.: Издательский дом «Вильямс», 2004. – 215 с.
2. Гуманітарні технології: Конспект лекцій / За ред. В. В. Різуна.- К.: Видавничий дім «KM Academia», 1994. – 60 с.
3. Даррен Дж. Миллер. Политическая коммуникация. М., 2010. – С.193-250.
4. Джеймс Лалл. Мас-медіа, комунікація, культура. Глобальний підхід.— К.: “Вид-во “К.І.С”, 2002.
5. Елинер И.Г. Мультимедийная культура и современное общество. Санкт-Петербург, 2008. – С. 201-263, С.290-359.
6. Зернецька О.В. Глобальний розвиток систем масової комунікації і міжнародні відносини / НАНУ України. Ін-тсвіт. Економіки і міжнар. відносин. — К.: Освіта, 1999. — 351 с.
7. Зернецька О. В. Нові засоби масової комунікації. – К., 1993. – 168 с.
8. Кепплінгер Х.М. Вплив насильства у мас-медіа // Публіцистика. Масова комунікація: Медіа-енциклопедія / За загал. ред. В.Ф.Іванова. — К.: АУП, ЦВП, 2007. — С. 104-114.
9. Квіт С. Масові комунікації: Підручник.— К.: Вид. Дім “Києво-Могилянська академія”, 2008.
10. Корнев М. Н., Фомічова В. М. Психологія масової поведінки / Ін-т післядипломної освіти Київ. нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка.— К., 2000.
11. Кузнецова О. Д. Основы массовой коммуникации : навч. посіб. / О.Д. Кузнецова. — Л. : РВВ Львів, ун-ту, 1996. — 170 с.
12. Маклюэн Г. М. Понимание медиа: внешние расширения человека./ М. Маклюэн// М., 2003. – 455 с.
13. Мак-Квейл Деніс. Теорія масової комунікації. К.: Вид.центр «Академія», 2010. – 538 с.
14. Масова комунікація: Підручник / А. З. Москаленко, Л. В. Губерський, В. Ф. Іванов, В. А. Вергун.- К.: Либідь, 1997.- 216 с.
15. Михайлин І. Л. Історія української журналістики: Підручник. Ч. 1: Від журналістики в Україні до української журналістики. — Х.: ХІФТ, 2000.
16. Назаров М. М. Массовая коммуникация в современном мире: Методология анализа и практика исследования.— М.: Институт социологии РАН, 2002.
17. Ольшанский Д. В. Психология масс.— СПб: Питер, 2001.

18. Основи масово-інформаційної діяльності: Підручник / А. З. Москаленко, Л. В. Губерський, В. Ф. Іванов / Київ. ун-т ім. Тараса Шевченка.- К., 1999. – 364 с.
19. Партико З. В. Теорія масової інформації та комунікації. Л.: Афіша, 2008. -290 с.
20. Почепцов Г. Г. Теорія комунікації.- К.: Видавничий центр «Київський університет», 1999. – 308 с.
21. Почепцов Г. Г. Теория коммуникации.— М.: «Рефл-бук»; К.: «Ваклер», 2003.— 656 с.
22. Приступенко Т. О. Правові засади функціонування сучасних засобів масової комунікації України. — К.: НаУ ім. Тараса Шевченка; І-т журналістики, 2000. – 256 с.
23. Різун В. В., Мелещенко О. К. Інформаційні мережі в засобах масової інформації. Канал ИНФО-ТАСС / НаУ ім. Тараса Шевченка.- К., 1992.- 96с.
24. Різун В. В. Загальна характеристика масовоінформаційної діяльності. Лекція перша / НаУ ім. Тараса Шевченка.— К., 2000.— 34 с.
25. Різун В. В. Маси.— К.: ВПЦ «Київський університет», 2003.— 118 с.
26. Різун В. В. Природа й структура комунікативного процесу // Наукові записки Інституту журналістики.— 2001.— Том 2. – с. 52-81.
27. Різун В. В. Системи масової комунікації // Наукові записки Інституту журналістики.— 2001.— Том 3. – С. 36-53.
28. Gerbner G. Mass media and human communication theory // Sociology of mass communication (Selected readings) / Ed. by D.McQuail. — Harmondsworth, 1972. — С. 35-58.
29. Goban-Klas T. Media i komunikowanie masowe. Teorie i analizy prasy, radia, telewizji i Internetu.- Warszawa-Krakow: Wydawnictwo naukowe PWN, 1999.- 336 с.
30. Jacobson H. Introduction // A mass communications dictionary. — N. Y., 1961.
31. Mueller O. Zum System unserer Massenkommunikationmittel (Rundfunk und Fernsehen) // Rundfunk Journalistik in Theorie und Praxis. — Н. 11 Berlin, 1967. — С. 29-30.

“Основи журанлістської творчості”

1. Беневоленская Т.А. Портрет современника. Очерк **В** газете. – М.: Мысль, 1983. – 134 с.
2. Буряк В.Д. Поетика інформаційно – художньої свідомості [Еволюція форм і методів вираження інформації (факту) **В** контексті інтелектуалізації творчої свідомості]: Монографія. – Дніпропетровськ: РВВ ДНУ, 2001. – 392 с.
3. Бухарцев Р.Г. Творческий потенциал журналиста. – М.: Мысль, 1985. – 140 с.
4. Вакуров В.Н., Кохтев Н.Н., Солганик Г.Я. Стилистика газетных жанров. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1978. – 183 с.
5. Вартанов Г.І. Короткий довідник газетного працівника. – К.: Політвидав України, 1989. – 173 с.
6. Виленский М.Э. Как написать фельетон. – М.: Мысль, 1982. – 208 с.
7. Владимиров В.М. Теория и методика журналистского творчества: Учеб. пособие. – Луганск: Изд – во Восточноукр. гос. ун – та, 1997. – 96 с.

8. Воронова М.Ю. Авторська позиція і авторське «я» в політичних портретах-книгах // Наукові записки Інституту журналістики. – 2003. – Т. 13. – С. 57 – 61.
9. Воронова М. Методи творення літературних портретів // Образ. – 2004. – Випуск 5. – С. 48 – 52.
10. Воронова М.Ю. Сучасна українська портретистика: жанрова диференціація і поетика: Автореферат дисертації на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук. Спец. 10.01.08. – журналістика. – К., 2006. – 19 с.
11. Ворошилов В.В. Журналістика: Учебник. – СПб.: Изд-во Михайлова В. А., 2002. – 656 с.
12. Вулис А.З. В лаборатории смеха. – М.: Худ. лит., 1966. – 144 с.
13. Галич В.М. Поетика публіцистичного тексту (на матеріалі творчості Олеса Гончара): Навчальний посібник. – К.: Шлях, 2006. – 200 с.
14. Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури: Підручник / За наук. ред. О. Галича. – Київ: Либідь, 2001. – 488 с.
15. Горбачук В.Т. Основи журналістики: Навч. посібник / В.Т. Горбачук, І.О. Зоц, В.І. Романько. – Слов'янськ: СДПІ, 2002. – 108 с.
16. Горбунов А.П. Образные средства языка газеты (по материалам «Правды» и «Известий») / Под ред. В.П. Вомперского. – Москва: Изд-во Моск. ун-та, 1969. – 64 с.
17. Горбунов А.П. Поэтика публицистического текста. – М.: Изд-во МГУ, 1978. – 64 с.
18. Горохов В.М. Журналистское мастерство: Лекции. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1981. – 64 с.
19. Григораш Д.С. Журналістика у термінах і виразах. – Львів: Видавниче об'єднання «Вища школа», 1974. – 296 с.
20. Гриценко О.М., Шкляр В.І. Основи теорії міжнародної журналістики. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2002. – 304 с.
21. Гуревич С.М. Номер газеты: Учебное пособие. – М.: Аспект Пресс, 2002. – 191 с.
22. Дмитрук В. Нарис з історії української журналістики ХІХ ст.: Посібник. – Львів: Вид-во Львів. ун-ту, 1969. – 147 с.
23. Животко А.П. Історія української преси / Упоряд., авт. іст.-біогр. нарису та приміт. М.С. Тимошик. – К.: Наша культура і наука, 1999. – 368 с.
24. Журбина Е.И. Теория и практика художественно-публицистических жанров (Очерк. Фельетон). – М.: Мысль, 1969. – 399 с.
25. Здоровега В. Мистецтво публіциста. Літературно-критичний нарис. – К.: Радянський письменник, 1966. – 174 с.
26. Здоровега В.Й. Теорія і методика журналістської творчості: Навч. посібник. – Львів: ПАІС, 2004. – 180 с.
27. Ипполитова Н.Б. Изобразительно-выразительные средства в публицистике: Учеб. пособие. – Саранск: Изд-во Морд. ун-та, 1988. – 80 с.
28. Кайда Л.Г. Стиль фельетона: Выражение авторской позиции. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1983. – 62 с.
29. Капелюшний А.О. Виникнення і розвиток української радянської сатиричної публіцистики. – К.: НМК ВО, 1990. – 136 с.

30. Капелюшний А.О. Сатиричний журнал «Червоний перець». – Львів: Вища школа, 1986. – 144 с.
31. Карпенко В.О. Жанри журналістики як форми масової комунікації: Текст лекції. - К: Інститут журналістики, 2002. - 30 с.
32. Карпенко В.О. Журналістика: основи професійної комунікації. – К.: Нора-прінт, 2002. – 348 с.
33. Ким М.Н. Технология создания журналистского произведения. – СПб.: Изд-во Михайлова В.А., 2001. – 320 с.
34. Колосов Г.В. Поэтика очерка: Учебно-методическое пособие. - М.: Изд-во Моск. ун-та, 1977. - 77 с.
35. Колосов Г.В. Публицистика как творческий процесс. - М.: Изд-во Моск. ун-та, 1977. - 86 с.
36. Кройчик Л.Е. Современный газетный фельетон. – Воронеж: Изд-во Воронеж. ун-та, 1975. – 230 с.
37. Кузнецова О.Д. Аргументація в публіцистиці. – Львів: Ред.-вид. відділ Львів. ун-ту, 1992. – 130 с.
38. Кузнецова О.Д. Засоби й форми сатири та гумору в українській пресі. - Львів: Видавничий центр університету імені Івана Франка, 2003. - 250 с.
39. Лазебник Ю. Проблемы литературной мастерности в журналистике К., 1963.
- Лазутина Г.В. Технология и методика журналистского творчества. - М.: МГУ, 1988. - 78 с.
40. Літературознавчий словник–довідник / Р.Т. Гром'як, Ю.І. Ковалів та ін. – К.: ВЦ “Академія”, 1997. – 752 с.
41. Магай И.П. Структура произведения журналиста // Методы журналистского творчества. - М.: Изд-во Моск. ун-та, 1982. – С. 108 – 126.
42. Макарян А.М. О сатире. – М.: Сов. писатель, 1967. – 275 с.
43. Михайлин І.Л. Історія української журналістики: Підручник. - Харків: ХІФТ, 2000. – Кн. 1. – 279 с.
44. Михайлин І.Л. Основи журналістики: Підручник. - К.: ЦУЛ, 2002. - 284 с.
45. Моисеев В.А. Журналистика и журналисты. - К.: Дакор, 2002. - 400 с.
46. Нестер З. М. Поэтика памфлета . – К.: Наукова думка, 1973. – 238 с.
47. Нерух О.О. Першооснови журналістської творчості: Навчальний посібник. – Харків: Світ дитинства, 2000. – 108 с.
48. Озмитель Е.К. О сатире и юморе. – Л.: Просвещение, 1973. – 191 с.
49. Олешко В.Ф. Журналистика как творчество: Учебное пособие. - М.: РИП-холдинг, 2003. - 222 с.
50. Основы творческой деятельности журналиста: Учебник / Ред.-сост. С.Г. Корконосенко. – СПб.: Знание, СПБИНВЭСЭП, 2000. – 272 с.
51. Павленко В.А. Сюжет и композиция в художественно-публицистическом очерке // Проблемы жанров в журналистике. – Л., 1968. – С. 50 – 62.
52. Подолян М.П. Кроки до професіоналізму / Київський університет ім. Тараса Шевченка. Інститут журналістики, Центр вільної преси. – К., 1998. – 63 с.
53. Покрасс Г.С. Некоторые речевые средства и приемы создания комического. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1970. – 36 с.

54. Почепцов Г.Г. Теория коммуникации. - М.: Рефл-бук.; К.: Ваклер, 2001. - 656 с.
55. Пронин Е.И. Журналистский текст как система выразительных средств // Методы журналистского творчества. - М.: Изд-во Моск. ун-та, 1982. - С. 89 - 96.
56. Прохоров Е. Искусство публицистики: Размышления и разборы. – М.: Сов. писатель, 1984. – 360 с.
57. Прохоров Е.П. Введение в журналистику: Учебник. - М.: Высш. школа, 1988. - 279 с.
58. Прохоров Е.П. Публицист и действительность. – М.: Изд-во Московского университета, 1973. – 317 с.
59. Риторические основы журналистики. Работа над жанрами газеты: Учебное пособие / З.С. Смелкова, Л.В. Ассуирова, М.Р. Саввова, О.А. Сальникова. – М., 2002. – 320 с.
60. Святовец В.Ф. Словник образотворчих засобів. Тропи та стилістичні фігури (Методичні рекомендації до курсу з теорії літератури): Навчальний посібник / За ред. В.В.Різуна. – К., 2003. – 178 с.
61. Святовец В.Ф. Талант починається з деталей: Текст лекції. - К.: Інститут журналістики, 2003. - 64 с.
62. Святовец В.Ф. Художня деталь і подобиця у творчому процесі: Навч. посібник. – К.: РВЦ “Київський університет”, 1997. – 49 с.
63. Святовец В.Ф. Художня деталь у публіцистиці // Журналіст України. - 1992. - № 5. - С. 16 - 17.
64. Святовец В. Ф. Художня деталь як мікро- та макроструктура стилю сучасної публіцистики // Журналістика. Преса, телебачення, радіо. – К.: Київ. ун-т, 1992. – Вип. 24. – С. 108 – 135.
65. Слободянюк Р.Д. Журналістська майстерність: Конспект лекцій. – К.: ВПЦ “Київський університет”, 1994. – 60 с.
66. Стрельцов Б.В. Фельетон: теория и практика жанра. – Минск: Изд-во Белорус. ун-та, 1983. – 60 с.
67. Стюфляева М.И. Образные ресурсы публицистики. – М.: Мысль, 1982. – 176 с.
68. Стюфляева М.И. Поэтика публицистики. – Воронеж: Издательство Воронежского университета, 1975. – 156 с.
69. Стюфляева М.И. Человек в публицистике (методы и приемы изображения и исследования). – Воронеж: Изд-во Воронеж. ун-та, 1989. – 143 с.
70. Тертычный А.А. Жанры периодической печати: Учебное пособие. - М.: Аспект Пресс, 2002. - 320 с.
71. Ткаченко А.О. Мистецтво слова (Вступ до літературознавства): Підручник для гуманітаріїв. – К.: Правда Ярославичів, 1997. – 448 с.
72. Український радянський памфлет. – К.: Дніпро, 1985. – 381 с.
73. Учёнова В.В. Творческие горизонты журналистики. К характеристике профессиональных методов. – М.: Мысль, 1976. – 204 с.
74. Черепанов М.С. Проблемы теории публицистики. - М.: Мысль, 1973. - 268 с.
75. Черникова Е.В. Литературная работа журналиста: Учебник. – М.: Гардарики, 2007. – 183 с.

76. Черникова Е.В. Основы творческой деятельности журналиста: Учебное пособие. – М.: Гардарики, 2005. – 287 с.

77. Черняков Б.І. Візуальна мова зображальної публіцистики: тропи і стилістичні фігури // Язык и культура: Материалы Первой международн. конф. – К., 1992. – С. 116 – 118.

78. Шестакова Е.Г. Перетворення дійсності у текстах художньої літератури і засобів масової комунікації // Наукові записки Інституту журналістики. – 2003. – Т. 13. – С. 104 – 112.

79. Шкляр В.И. Энергия мысли и искусство слова. – К.: Выща шк., 1988. – 199с.

80. Щербина А.О. Жанри сатиры й гумору. – К.: Дніпро, 1977. – 135 с.

81. Щудря Н.Н. Эстетические особенности публицистического творчества: Автореф. канд. филол. наук. 10. 01. 10. – К., 1985. – 24 с.

82. Ярмиш Ю.Ф. Жанри сатиричної публіцистики: Навчальний посібник / За ред. проф. В. В. Різуна. - К.: Інститут журналістики, 2003. – 156 с.